

VENDIM
Nr.9, datë 1.4.2009

NË EMËR TË REPUBLIKËS SË SHQIPËRISË

Gjykata Kushtetuese e Republikës së Shqipërisë, e përbërë nga:

Vladimir Kristo	Kryetar i Gjykatës Kushtetuese
Kujtim Puto	Anëtar i “ “
Xhezair Zaganjori	Anëtar i “ “
Petrit Plloçi	Anëtar i “ “
Sokol Sadushi	Anëtar i “ “
Sokol Berberi	Anëtar i “ “
Fehmi Abdiu	Anëtar i “ “

me sekretare Blerina Çinari, në datën 23.01.2009, mori në shqyrtim në seancë gjyqësore me dyer të hapura çështjen nr.35/20 Akti që i përket:

Kërkues: Përparime Shehu

SUBJEKTE TË INTERESUARA: Drejtoria e Përgjithshme e Përmbarimit, përfaqësuar nga z. Zef Macaj me autorizim

KËSHILLI QARKUT GJIROKASTËR, në mungesë.

ZYRA E PËRMBARIMIT GJIROKASTËR, në mungesë.

OBJEKTI: Konstatimi i cenimit të së drejtës për një proces të rregullt ligjor si rezultat i mosekzekutimit të vendimit gjyqësor të formës së prerë, nr.371, datë 21.6.1996 të Gjykatës së Rrethit Tepelenë dhe vendimit nr.739, datë 25.4.2008 të Gjykatës së Rrethit Gjyqësor Gjirokastrë.

BAZA LIGJORE: Nenet 42/1, 131/f, 132/1, 134/g të Kushtetutës së Republikës së Shqipërisë; nenet 27 e 28 të ligjit nr.8577, datë 10.2.2000 “Për organizimin dhe funksionimin e Gjykatës Kushtetuese”.

GJYKATA KUSHTETUESE,

pasi dëgjoi relatorin e çështjes, Fehmi Abdiu, kërkuesin që u shpreh për pranimin e kërkesës, përfaqësuesin e subjektit të interesuar që e la në vlerësimin e gjykatës dhe pasi bisedoi çështjen në tërësi,

VËREN:

I

Kërkuesja është e vetmja trashëgimtare testamentare e Mynyvere Shehut. Ndër të drejtat pasurore të trashëgimlënësës kanë qenë dhe ato të rrjedhura nga vendimi gjyqësor i formës së prerë nr.371, datë 21.6.1996 i Gjykatës së Rrethit Tepelenë, me të cilin është vendosur pranimi i kërkesës së paditëses Mynevere Shehu dhe detyrimi i të paditurit, Këshilli i Rrethit Tepelenë, t'i paguajë paditëses shumën 530.941 lekë. Shuma e përfutur nga kërkuesja rrjedh nga vlerësimi i shtëpisë së shtetëzuar në vitin 1967.

Vendimi gjyqësor nr.371, datë 21.6.1996 i Gjykatës së Rrethit Tepelenë ka marrë formë të prerë më datë 5.7.1996. Me vendimin nr.20, datë 15.7.1998, Gjykata e Rrethit Tepelenë ka lëshuar urdhrin për ekzekutimin e këtij vendimi gjyqësor.

Në datën 21.11.2001, Zyra e Përmbarimit Tepelenë ka vendosur të pushojë ekzekutimin e

titullit ekzekutiv për shkak të riorganizimit të pushtetit vendor dhe suprimimit të Këshillit të Rrethit Tepelenë.

Në datën 20.3.2006, Zyra e Përmbarrimit Gjyrokastër (pas riorganizimit) ka rivënë në ekzekutim këtë titull ekzekutiv.

Në datën 25.4.2008, me vendimin nr.739, Gjykata e Rrethit Gjyqësor Gjyrokastër ka vendosur detyrimin e Këshillit të Qarkut Gjyrokastër për shpërblimin e paditëses për mosekzekutimin në kohë të detyrimit që rrjedh nga përmbajtja e vendimit gjyqësor nr.371, datë 21.6.1996, në një shumë prej 1.237.336 lekë. Për këtë vendim është lëshuar urdhri i ekzekutimit nr.244, datë 27.6.2008.

Kërkuesja i është drejtuar Zyrës së Përmbarrimit për ekzekutimin e vendimeve gjyqësore në fjalë. Në bazë dhe për zbatim të urdhrit të ekzekutimit nr.20, datë 15.7.1998 të Gjykatës së Rrethit Gjyqësor Tepelenë, Zyra e Përmbarrimit ka proceduar me lajmërimin për ekzekutim vullnetar të urdhrit të ekzekutimit deri në aplikimin e sanksioneve ligjore ndaj debitorit të parashikuar në nenin 606 të Kodit të Procedurës Civile. Përpjekjet për ekzekutim nga kjo zyrë kanë rezultuar të pasuksesshme.

II

Kërkuesja ka pretenduar se i është cenuar e drejta për një proces të rregullt ligjor, si rrjedhojë e mosekzekutimit të vendimeve gjyqësore të formës së prerë nga autoritetet e ngarkuara nga ligji, brenda afatit të arsyeshëm, në kuptim të nenit 42 të Kushtetutës dhe nenit 6/1 të KEDNJ. Për këtë ka hasur në refuzimin dhe pasivitetin e organeve kompetente për të ekzekutuar vendimin e formës së prerë, pasi Këshilli i Qarkut Gjyrokastër ka nxjerrë pengesa artificiale për mosekzekutimin e vendimeve gjyqësore, kurse Zyra e Përmbarrimit nuk përmbush detyrimet ligjore proceduriale.

Përfaqësuesi i Zyrës Përmbarrimit ka pretenduar se ka ndjekur të gjitha procedurat e kryerjes së veprimtarisë përmbarrimore në përputhje me ligjin, por është penguar në ekzekutimin e vendimeve gjyqësore, sepse sipas vendimit të Këshillit të Ministrave nr.355, datë 2.6.1998 “Për procedurat për zbatimin e vendimeve gjyqësore për detyrimet që prekin Buxhetin e Shtetit”, organi kompetent për shlyerjen e detyrimeve financiare rezulton Ministria e Financave, e cila nuk ka qenë palë në proces.

Këshilli i Qarkut Gjyrokastër ka pretenduar se për zbatimin e vendimeve gjyqësore të formës së prerë, është penguar nga vendimi i Këshillit të Ministrave nr.355, datë 2.6.1998 “Për procedurat për zbatimin e vendimeve gjyqësore për detyrimet që prekin Buxhetin e Shtetit”, sipas të cilit për ekzekutimin e vendimeve gjyqësore të formës së prerë për kthimin ish-pronarëve të objekteve të privatizuara mbas shtetëzimit, si dhe të gjitha detyrimet dhe të drejtat që rrjedhin nga ky veprim, kompetente është Ministria e Financave.

III

Lidhur me pretendimin e kërkuesit për mosekzekutimin e vendimeve gjyqësore të formës së prerë brenda afatit të arsyeshëm

Në kërkesën e paraqitur para Gjykatës Kushtetuese ka rezultuar se kërkuesja ka kërkuar ekzekutimin e vendimit gjyqësor nr.371, datë 21.6.1996 të Gjykatës së Rrethit Tepelenë, për të cilin, me vendimin nr.20, datë 15.7.1998 të Gjykatës së Rrethit Tepelenë, është lëshuar urdhri për ekzekutim. Veç këtij vendimi, me vendimin nr.739, datë 25.4.2008, Gjykata e Rrethit Gjyqësor Gjyrokastër ka vendosur detyrimin e Këshillit të Qarkut Gjyrokastër për shpërblimin e paditëses për mosekzekutimin në kohë të detyrimit që rrjedh nga përmbajtja e vendimit gjyqësor nr.371, datë 21.6.1996, në një shumë prej 1.237.336 lekësh. Edhe për këtë vendim është lëshuar urdhri i ekzekutimit nr.244, datë 27.6.2008. Kërkuesja i është drejtuar Zyrës së Përmbarrimit për ekzekutimin e vendimeve gjyqësore në fjalë, por veprimet e saj kanë rezultuar të pasuksesshme, ndonëse janë shtrirë në një periudhë kohore 1998-2008.

Gjykata Kushtetuese ka tashmë një jurisprudencë të konsoliduar lidhur me ekzekutimin e vendimeve gjyqësore të formës së prerë si element i procesit të rregullt ligjor, duke theksuar se e

drejta për të kërkuar ekzekutimin brenda një afati të arsyeshëm të një vendimi gjyqësor të formës së prerë duhet konsideruar si pjesë përbërëse e së drejtës për një proces të rregullt ligjor në kuptim të Kushtetutës së Republikës së Shqipërisë dhe të Konventës Europiane për të Drejtat e Njeriut (*vendimi nr.6 datë 31.3.2006 i Gjykatës Kushtetuese*).

Parimet kushtetuese lidhur me procesin e rregullt ligjor dhe detyrimi për ekzekutimin e vendimeve gjyqësore, të përcaktuara në nenet 42 dhe 142/3 të Kushtetutës dhe nenin 6 të Konventës nënvizojnë faktin se çdo qytetar, i cili i drejtohet një gjykate kompetente për realizimin e një të drejte, nuk mund të presë pa kufi për realizimin e saj.

Ekzekutimi i vendimit gjyqësor të formës së prerë përbën një element thelbësor të shtetit të së drejtës e të vetë nocionit të gjykimit të drejtë. Asnjë organ shtetëror nuk mund të vërë në diskutim drejtësinë e vendimeve gjyqësore të formës së prerë. Çdo organ shtetëror detyrohet të marrë masat përkatëse për zbatimin e tyre. Shteti i së drejtës, si një nga parimet themelore të një shoqërie demokratike, përmban në vetvete detyrimin e autoriteteve publike për të vënë në zbatim urdhërimet ose vendimet gjyqësore të formës së prerë.

Gjykata Kushtetuese ka pranuar se ekzekutimi i vendimit të formës së prerë të gjykatës konsiderohet si faza përfundimtare e realizimit të një të drejte të fituar gjyqësisht. Vetëm pas realizimit të kësaj faze mund të konsiderohet se individ i ka vendosur plotësisht në vend të drejtën e tij të fituar. Procesi i vendosjes në vend të një të drejte të shkelur përfshin jo vetëm vendimmarrjen e gjykatave, por edhe veprimet konkrete të organeve përgjegjëse të ngarkuara me ekzekutimin e vendimeve gjyqësore të formës së prerë. Për këtë problem, autoritetet shtetërore nuk mund të përmendin mungesën e fondeve si justifikim për të mos respektuar një detyrim financiar që vjen nga një vendim gjyqësor. Pa dyshim që një vonesë në ekzekutimin e një vendimi mund të justifikohet në rrethana të veçanta, por vonesa nuk mund të jetë deri në atë shkallë sa të dëmtojë thelbin e së drejtës (*vendimi nr.43, datë 19.12.2007 i Gjykatës Kushtetuese*).

Veç sa më sipër, Gjykata ka rikonfirmuar qëndrimin se në një çështje që përfshin përcaktimin e një të drejte civile, kohëzgjatja e procedurave llogaritet nga momenti i fillimit të procedurës gjyqësore, deri në momentin kur jepet vendimi dhe ekzekutohet ai. Faza ekzekutive konsiderohet si fazë e mëtejshme e të njëjtit proces.

Ekzekutimi i vendimeve brenda afatit të arsyeshëm ka qenë objekt i shqyrtimit të vazhdueshëm edhe nga Gjykata Europiane për të Drejtat e Njeriut (GJEDNJ), e cila në jurisprudencën e saj ka rikonfirmuar se kohëzgjatja e arsyeshme e procedimeve duhet të vlerësohet nën dritën e rrethanave të çështjes dhe duke marrë në konsideratë kompleksitetin e çështjes, sjelljen e aplikantit dhe autoriteteve përkatëse, si dhe interesin e aplikantit. Për vlerësimin e kompleksitetit të procedimeve duhet të kenë rëndësi të gjitha aspektet e çështjes, përfshi objektin e çështjes, faktet e kundërshtuara, volumin e provave shkresore. Përsa i përket sjelljes së aplikantit/kërkuesit, GJEDNJ ka mbajtur qëndrimin se përdorimi nga ana e aplikantit i të gjitha procedurave të parashikuara nga e drejta e brendshme, me qëllim sigurimin e mbrojtjes, nuk mund të përdoret si argument kundër tij. Përsa i përket sjelljes së autoriteteve, edhe në ato sisteme ligjore, të cilat zbatojnë parimin se iniciativat procedurale u takojnë palëve, përsëri gjykatat kanë detyrimin për të siguruar progresin e gjykimeve me shpejtësi të mjaftueshme (*vendimi “Cravcenko kundër Moldavisë”, datë 15.4.2008, prg. 45 i GJEDNJ*).

Në çështjen objekt shqyrtimi merr rëndësi ballafaqimi i këtyre standardeve me rrethanat konkrete. Gjatë hetimit të çështjes rezultoi se vendimi gjyqësor i formës së prerë nr.371, datë 21.6.1996 i Gjykatës së Rrethit Tepelenë, përcakton detyrimin e të paditurit, Këshilli i Rrethit Tepelenë t'i paguajë paditëses shumën 530.941 lekë. Me daljen e ligjit nr.8652, datë 31.7.2000 “Për organizimin dhe funksionimin e qeverisjes vendore”, këshillat e rretheve janë shkrirë (suprimuar). Me riorganizimin e pushtetit vendor, Këshilli i Qarkut Gjirokastrë, si institucion i cili ka marrë përsipër detyrimet e trashëguara nga ish-këshilli i rrethit Tepelenë, nuk ka pranuar të ekzekutojë vendimet gjyqësore me arsyetimin se nuk është ai organi kompetent për shlyerjen e detyrimit financiar në çështjen në fjalë.

Për ekzekutimin e vendimeve gjyqësore, kërkuesja i është drejtuar Zyrës së Përmbarimit Gjyrokastër, Këshillit të Qarkut Gjyrokastër dhe Ministrisë së Financave. Duke hasur në zvarritje të vazhdueshme dhe të gjata për ekzekutimin e vendimit gjyqësor të formës së prerë nr.371, datë 21.06.1996 të Gjykatës së Rrethit Tepelenë, kërkuesja i është drejtuar Gjykatës së Rrethit Gjyqësor Gjyrokastër për detyrimin e të paditurit, Këshilli i Qarkut Gjyrokastër, për të shpërblyer për mosekzekutimin në kohë të detyrimit që rrjedh nga përmbajta e vendimit gjyqësor të formës së prerë nr.371, datë 21.06.1996.

Gjykata Kushtetuese konstaton se vendimi nr.739, datë 25.4.2008 i Gjykatës së Rrethit Gjyqësor Gjyrokastër, për të cilin kërkuesja kërkon ekzekutimin edhe pse daton në vitin 2008, është në lidhje integrale me vendimin gjyqësor të formës së prerë nr.371, datë 21.6.1996 të Gjykatës së Rrethit Tepelenë, sepse si pasojë e mosekzekutimit të vendimit të parë gjyqësor, ka ardhur dhe kërkesa e kërkueses për shpërblym, e cila ka pasuar me një vendim gjyqësor të formës së prerë që ka rënduar më tej pozitën financiare të debitorit. Pala e interesuar, Drejtoria e Përgjithshme e Përmbarimit, nuk ka ngritur pretendime që e kundërshtojnë këtë fakt.

Edhe pas vendimit të dytë, kërkuesja ka vazhduar përpjekjet për ekzekutim të vendimeve duke iu drejtuar Zyrës së Përmbarimit Gjyrokastër, Drejtorisë së Përgjithshme të Përmbarimit pranë Ministrisë së Drejtësisë, disa organeve të administratës publike si Ministrin të Financave, Avokatit të Popullit, Këshillit të Ministrave.

Sa më lart, Gjykata Kushtetuese vlerëson se kërkuesja ka përdorur të gjitha mjetet e nevojshme nga ligji dhe të mjaftueshme për të rivendosur të drejtën e shkelur për shkak të mosekzekutimit të vendimit gjyqësor të formës së prerë nr.371, datë 21.6.1996 të Gjykatës së Rrethit Tepelenë dhe vendimit gjyqësor të formës së prerë nr.739, datë 25.4.2008 të Gjykatës së Rrethit Gjyqësor Gjyrokastër.

Lidhur me pretendimin e subjektit të interesuar se vendimi i Këshillit të Ministrave nr.335 përcakton Ministrinë e Financave si organ kompetent për ekzekutimin e vendimit dhe se kjo zyrë nuk legjitimohet për ndërhyrje pranë një organi, i cili nuk ka qenë palë e vendimit gjyqësor.

Vendimi nr.371, datë 21.6.1996 i Gjykatës së Rrethit Tepelenë njeh si palë debitore Këshillin e Rrethit Tepelenë, ndërsa vendimi nr.739, datë 25.4.2008 i Gjykatës së Rrethit Gjyqësor Gjyrokastër njeh si palë debitore Këshillin e Qarkut Gjyrokastër. Përfaqësuesi i Drejtorisë së Përgjithshme të Përmbarimit pretendoi se përmbaruesit gjyqësor nuk mund të legjitimoheshin për t'iu drejtuar Ministrisë së Financave, sepse vendimet gjyqësore nuk e përfshijnë këtë organ si palë debitore.

Vendimi i Këshillit të Ministrave nr.335, datë 2.6.1998 “Për procedurat për zbatimin e vendimeve gjyqësore për detyrimet që prekin buxhetin e shtetit”, pika 2 përcakton se: “*Ministria e Financave, me fondin që i vihet në dispozicion në buxhetin e çdo viti, zbaton vendimet gjyqësore që lidhen drejtpërdrejt me detyrimet e buxhetit të shtetit dhe jo me detyrimet e institucioneve buxhetore. Në këto vendime përfshihen:*

a)...

b) *vendimet gjyqësore për kthimin ish-pronarëve të objekteve të privatizuara mbas shtetëzimit si dhe të gjitha detyrimet dhe të drejtat që rrjedhin nga ky veprim”.*

Ky vendim, duke përcaktuar organ kompetent Ministrinë e Financave, ndryshe nga sa përcaktojnë ligji dhe vendimet gjyqësore, ka spostuar pozicionin e palës debitore në një proces gjyqësor, përfshirë edhe fazën e ekzekutimit. Ky vendim ka krijuar procedura të mëtejshme jashtë atyre të përcaktuara nga Kodi i Procedurës Civile dhe jashtë kontekstit të ekzekutimit të vendimeve gjyqësore sipas Kodit të Procedurës Civile.

Gjykata vlerëson se sipas parimit të hierarkisë së normave juridike, përcaktuar në nenin 116 të Kushtetutës, aktet normative që kanë fuqi në të gjithë territorin e Republikës së Shqipërisë janë Kushtetuta, marrëveshjet ndërkombëtare të ratifikuara, më pas vijnë ligjet dhe së fundmi

aktet normative të Këshillit të Ministrave. Prandaj, në rast përplasjesh dhe dualizimesh midis procedurave të përcaktuara me ligj dhe atyre të përcaktuara me vendim të Këshillit të Ministrave si akt normativ, prioritet ka ligji.

Neni 510 i Kodit të Procedurës Civile parashikon se ekzekutimi i detyrueshëm mund të bëhet vetëm në bazë të një titulli ekzekutiv. Janë tituj ekzekutivë, ndër të tjera, vendimet civile të gjykatës që kanë marrë formë të prerë. Sipas nenit 511, titulli ekzekutiv vihet në ekzekutim me kërkesën e kreditorit dhe për këtë qëllim lëshohet urdhri i ekzekutimit nga gjykata. Ekzekutimi i një vendimi gjyqësor mund të bëhet fillimisht me ekzekutim vullnetar dhe Kodi i Procedurës Civile parashikon kriteret për këtë qëllim. Sipas nenit 518, lajmërimi duhet ndër të tjera të përmbajë paralajmërimin që i bëhet debitorit se do të fillojë ekzekutimi i detyrueshëm në qoftë se ekzekutimi nuk ekzekutohet vullnetarisht prej tij brenda afatit të caktuar në lajmërim. Po ashtu, sipas nenit 589 të Kodit të Procedurës Civile parashikon se ekzekutimi i detyrimeve në të holla ndaj institucioneve buxhetore bëhet vetëm në llogarinë e tyre përkatëse bankare, në kredi që ata kanë te të tretët dhe kur nuk ka të tilla në llogari të thesarit. Kur institucioni buxhetor nuk ka gjendje në llogarinë bankare, as kredi te të tretët dhe as në thesar, i kërkohet organit epror financiar përkatës të caktojë fondin e nevojshëm në kapitullin e buxhetit të subjektit nga do të shlyhet detyrimi ose financimi të veçantë nga Buxheti i Shtetit.

Sa më sipër, Zyra e Përmbaarimit Gjyroskastër duhet të ndjekë procedurën ligjore dhe të kërkojë ekzekutimin e vendimeve gjyqësore ndaj palës debitore (palë ndërgjyqëse) që është Këshilli i Qarkut Gjyroskastër.

Përfaqësuesi i Zyrës së Përmbaarimit pretendoi se kjo zyrë kishte zbatuar dispozitat procedurale mbi ekzekutimin vullnetar deri në gjobitjen e personit të ngarkuar nga ligji për mosekzekutim vullnetar të detyrimit. Vendimi i përmbaaruesit gjyqësor për gjobitjen e debitorit është lënë në fuqi nga Gjykata e Rrethit Gjyqësor Gjyroskastër, por Gjykata e Apelit Gjyroskastër e ka prishur këtë vendim, duke ndërprerë procedurën e kryerjes së veprimeve përmbaare të mëtejshme.

Gjykata vlerëson se, pavarësisht nga sa është evidentuar më lart, veprimet e kryera nga përmbaaruesi gjyqësor kanë qenë të pamjaftueshme për shkak të mosushtimit të të gjitha kompetencave nga ana e tij, pasi si subjekt procedural në fushën e ekzekutimit, ai është i pajisur me të gjitha mjetet procedurale që mundësojnë ekzekutimin e titullit ekzekutiv (*vendimi nr.1, datë 19.1.2009 i Gjykatës Kushtetuese*).

Gjykata vlerëson se përmbaaruesi gjyqësor i kishte hapësirat ligjore që të mund të kërkonte, deri edhe ndjekjen penale për personat që kanë penguar ekzekutimin e vendimeve pa shkaqe të përlligjura.

Sa më sipër, Gjykata Kushtetuese nuk gjen arsye të bazuara që kanë çuar në mosrealizimin e të drejtës së kërkueses për një proces të rregullt ligjor nëpërmjet refuzimit për zbatim të vendimit gjyqësor të formës së prerë nr.371, datë 21.6.1996 të Gjykatës së Rrethit Tepelenë dhe vendimit gjyqësor të formës së prerë nr.739, datë 25.4.2008 të Gjykatës së Rrethit Gjyqësor Gjyroskastër dhe vlerëson se në çështjen objekt shqyrtimi, Zyra e Përmbaarimit dhe Këshilli i Qarkut Gjyroskastër, i kishin të gjitha mundësitë që gjatë gjithë periudhës nga dita e marrjes formë të prerë të vendimeve e në vazhdim t'i ekzekutonin ato.

Si përfundim, në vijim të arsyetimit të mësipërm, në çështjen objekt shqyrtimi, Gjykata Kushtetuese konstaton se mosekzekutimi i vendimeve gjyqësore të formës së prerë brenda afatit të arsyeshëm ka sjellë cenimin e së drejtës së kërkueses për një proces të rregullt ligjor.

PËR KËTO ARSYE,

Gjykata Kushtetuese e Republikës së Shqipërisë, në mbështetje të nenit 131 shkronja “f” të Kushtetutës, nenin 72 të ligjit nr.8577, datë 10.2.2000 “Për organizimin dhe funksionimin e Gjykatës Kushtetuese të Republikës së Shqipërisë”, njëzëri,

VENDOSI:

- Konstatimin e cenimit të së drejtës kushtetuese për një proces të rregullt ligjor si rrjedhojë e moszbatimit të vendimit gjyqësor të formës së prerë nr.371, datë 21.6.1996 të Gjykatës së Rrethit Tepelenë dhe vendimit nr.739, datë 25.4.2008 të Gjykatës së Rrethit Gjyqësor Gjirokastrë.

Ky vendim është përfundimtar, i formës së prerë dhe hyn në fuqi ditën e botimit në Fletoren Zyrtare.

Anëtarë: Vladimir Kristo (kryetar), Xhezair Zaganjori, Kujtim Puto, Sokol Sadushi, Petrit Plloçi, Fehmi Abdiu, Sokol Berberi